

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

Pastoraat in de praktijk [p.5]

Gereformeerde Gemeente Leerdam

06/10/2016
jaargang 95

nr **01**

Op 21 november 1941 besluit de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Leerdam om zich met zijn voorganger, lerend ouderling D.L. Aangeenbrug, aan te sluiten bij de Gereformeerde Gemeenten. Zes dagen later komt men voor de eerste keer bijeen in verenigingsgebouw 'Sealthiël' in de Nieuwstraat. Kort daarop wordt dit gebouw gekocht. Nadat de gemeente in

1953 in tweeën is gescheurd, blijven beide gemeenten daar kerken. In 1961 betrekken de synodalen echter een tot kerk verbouwd verenigingsgebouw in de Nieuwstraat. In 2000 verhuist de gemeente naar de nieuwe 'Adullamkerk', die 429 zitplaatsen telt. Sinds 2014 wordt de gemeente gediend door ds. J. Schipper. Het aantal leden en doopleden bedraagt 573.

Het geopenbaarde leven

De tekst van onze overdenking is de uitwerking van het voorgaande vers: ‘Hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens’.

Want het Leven is geopenbaard, en wij hebben Het gezien, en wij getuigen en verkondigen ulieden dat eeuwige Leven, Hetwelk bij den Vader was en ons is geopenbaard.

1 Johannes 1:2

Johannes begint in de eeuwigheid, tot bevestiging wie als de Enige van het eeuwig Goddelijk Wezen in de volheid des tijds is gekomen. Het Woord, dat is de dierbare Schootzoon van de Vader, is gekomen. Het Woord is vlees geworden, velen hebben Hem gezien, maar veracht en versmaad. Zij hebben Hem, Die alles is en geeft, niet geacht. Maar de apostel Johannes mag van Hem getuigen. Het Leven is ons door en in Hem geopenbaard en verklaard. Hoe? Door de zaligmakende roeping waarmee Hij ons geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar en heerlijk Licht. Alles wat uit en van God is, is licht en leven! Dat wil God openbaren in Hem, Die de opstanding en het Leven is. Dat ontdekt hoe verschrikkelijk het is in die staat van de dood te zijn door eigen zonde en schuld!

Onthullen wat verborgen is

Openbaren wil zeggen: onthullen wat zo verborgen is. Hier gaat het in het bijzonder om de openbaring van het Leven. Dat Leven is niet ons leven buiten Hem. Dat is de dood! Maar het Leven is in Hem geopenbaard en van de hemel bekend gemaakt. Hij Die de eeuwige Levende is. Hij is de tweede persoon van het Goddelijke Wezen.

Het Woord is vlees geworden. Dat Woord was bij God en is God. De Vader heeft Zich in Hem geopenbaard. Hij is gekomen om dat Leven weer door de weg van Zijn lijden en sterven terug te

geven. Daarom kan de apostel der liefde getuigen: Wij hebben Hem gezien! Dat zien wij niet op het zien met de natuurlijke ogen alleen, maar op het zien des geloofs. Zoals Hij Zich levend vertoond heeft met vele gewisse kentekenen, zijnde van hen gezien, veertig dagen lang, en sprekende van de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan. Zij hebben geleerd dat de openbaring van dit leven, alleen door de weg van het recht plaatsvond.

Het is het leven uit de dood. Door Hem onsterfelijk aan het licht gebracht. Zij mogen zeggen: wij geven getuigenis aan dit levenwekkende Woord, hoe het Leven is geopenbaard. Zijn Geest heeft het in ons verklaard, dat er buiten en zonder Hem geen Leven is, maar een eeuwig zielsverderf!

Toen het hun in de weg van de onmogelijkheid door de dood verklaard is, heeft Hij gezegd: Gij zult Mijn getuigen zijn. Hoelang is dat u al verklaard en geopenbaard? Bent u door Hem levend gemaakt? Of ligt u nog midden in de dood? Brengt u nog steeds enkel doodsvruchten voort? Op de dodenakker van deze wereld van zonde en ongerechtigheid klinkt de boodschap van de Levende: Sta op uit de doden en laat Christus over u lichten!

De levende getuigen zijn en zullen uitgaan, om die Levende als de Levensbron aan te wijzen en aan te prijzen. Zij zijn getuigen, dat wil zeggen dat zij de weg van de Koning moeten bewandelen. De stervensweg van hun Koning is hun weg, om door Hem en van Hem een levende getuige te mogen zijn! De Heere komt hiermee te bevestigen dat het leven dat Hij verdiend heeft door Hem uitgedeeld zal worden aan een ieder gelijk Hij wil. Zij mogen en moeten Hem verkondigen aan en door Wie alles Leven is en geeft!

Hemelse verwaardiging

Wee mij als ik Christus niet verkondig! Wat is dat een hemelse verwaardiging om een levende getuige van deze enige Levensvorst te mogen zijn. Maar hoe groot is ook de verantwoordelijkheid om Hem alleen

ds. J.W. Verweij,
Zwijndrecht

In dit nummer

4 Commentaar:
Democratische waarden

10 25 jaar Ron
en Helèn Bal

20 De plaats
des berouws

- 2 Het geopenbaarde leven
- 3 Gode behagen door het geloof [39]
- 5 Pastoraat in de praktijk [3]
- 6 De Generale Synode 2016 [2]
- 7 Even maar
- 8 Gezinsvorming, een teer onderwerp [3]
- 9 De orde des heils [4]
- 11 Jubileum: Ds. J.W. Verweij 45 jaar predikant
- 12 Boekennieuws
- 13 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

Gode behagen door het geloof [39]

voor te stellen als de Opstanding en het Leven. Hoe heerlijk en begeerlijk is Hij voor allen die buiten Hem niets anders dan de dood vinden. Maar die in doodsnoed en vrees gedurig uit moeten roepen: 'Haast U tot mijn hulp en red'. Dan wordt het leven geopenbaard en verklaard in de doods-nacht van ons leven.

Allen aan wie Hij geopenbaard wordt, moeten het beleven: 'Want wij die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden' (2 Kor. 4:11). Hoe noodzakelijk is het om Hem telkens weer opnieuw geopenbaard en verklaard te mogen zien als het geopenbaarde Leven. Opdat er van de levendgemaakte een goed getuigenis van Hem mag uitgaan in deze dode zondaars-wereld.

Kom en zie, tot troost en redding van degenen die buiten Hem en zonder Hem overal de dood vinden. Terwijl alles onder het rechtvaardig oordeel van de dood ligt en wegsterft, wordt het geopenbaarde Leven verklaard en geopenbaard, door de prediking van het heilig Evangelie. De Kruisbanier wordt door de bediening van de verzoening door het bloed van het Lam nog geopenbaard! De Levensvorst laat u het verkondigen, dat Hij uw dood en ondergang niet zoekt. Bekeert u en leeft!

Naar het welbehagen

Houdt u in ongelooft en onbekeerlijkheid nog vast aan de dood? Haat u deze uitnemende Levensvorst, Die de doden naar het welbehagen van Zijn Vader tot het Leven brengt! En Die ervoor gaat om dat eeuwige leven, dat zij uit en in de dood van Hem kregen, telkens weer opnieuw te openbaren.

Hoop op Hem, ter dood veroordeelden. Jezus leeft en staat aan het roer van deze wereld. Hem loopt niets uit de hand! De stervensweg van Hem in u eindigt niet in de dood, maar in het Leven. Leven, eeuwig leven, door Hem en voor God. Dan zult u de eeuwig Levende door Zijn levendmakende Geest mogen bedanken.

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan overwinnaars"

Maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Want die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken.

Hebreeën 11:6

Ook Kaïn geloofde wel dat God was, ja, dat Hij een Beloner was, doch Kaïn miste het waar geloof in God. Het geloven, dat de apostel hier als eis stelt voor ieder die tot God komt, doet de zondaar toestemmen en betrouwen, dat God is een God der genade en der zaligheid.

Zo zag Abraham, toen de Heere sprak: 'Ik ben God, de Almachtige', niet alleen de almacht Gods, maar deze almachtige God geloofde Abraham te zijn de God zijner bewaring, onder Wiens hoede hij veilig was, en voor Wiens aangezicht hij mocht wandelen.

Hoe diep deed God Mozes inzien in Zijn volzalig wezen ten goede van Zijn volk, als de Heere Zich openbaarde uit het braambos: 'IK ZAL ZIJN'. Zijn, niet alleen omdat Hij een eeuwig God is, maar omdat Hij de Onveranderlijke en Getrouwe voor Zijn uitverkorenen is, Die hun verlossing gebod. Het geloof ziet in God de God der volkomen zaligheid.

Zo geeft het een vrijmoedige toegang aan de gans ellendige om alle heil alleen in Hem te zoeken en van Hem te verwachten. Want 'Hij is een Beloner dergenen, die Hem zoeken'.

Dit zoeken is vrucht van de trekking Gods. Als verdienste sluit de Heere het geheel uit: 'Ik ben gevonden van degenen, die naar Mij niet zochten'. Niet om ons zoeken zal God Zich laten vinden, doch enkel uit vrije genade, gelijk het geloof erkent. Toch leidt de Heere Zijn volk door de weg van een aanhoudend zoeken van Hem. Hoeveel ook tegen is, de door God getrokkenene kan niet afdalen. Met de Kananese vrouw grijpt hij God op Zijn Woord: 'Ja Heere (zij wil het toestemmen dat zij een hondeke is), maar ook de hondkens eten van de kruimkens, die van de tafel des Heeren vallen'.

Zo komt de ziel in diepe verootmoediging tot God, omdat buiten Hem niet anders is dan de dood. Zoekende begeert de ziel een Borg tot betaling van haar zonde en tot reiniging van alle ongerechtigheden; en gaat zij uit naar Christus, om uit Hem te ontvangen de vervulling aller noden. Ja om God welbehaaglijk te zijn in de betrachtning Zijner geboden. Immers het ware zoeken doet ons afkeren van de zonde en doot onze leden, die op aarde zijn. Niets is meer in staat de zonde te doen haten en vlieden, dan een waar, levendig, aanhoudend zoeken van God en Zijn gunst. De Heere voegt het jagen naar de gerechtigheid en het zoeken van Hem samen in Jesaja 65: 'Hooft naar Mij, gij die de gerechtigheid najaagt, gij die de Heere zoekt'.

(wordt vervolgd)

Democratische waarden

Het is toch knap: 10 keer hetzelfde zeggen, 12 uur op je benen staan, 14 terriërs om je heen. En blijven glimlachen. Maar hij doet het wel, minister-president Rutte.

P. Schalk,
Veenendaal

Op de dag na Prinsjesdag, als de echo van de troonrede in de Ridderzaal is verstomd, treedt de minister-president aan, omstuwd door zijn ministers en staatssecretarissen. De Algemene politieke beschouwingen vormen de lakmoesproef voor de premier. En het moet gezegd, hij doorstaat die proef, onvermoeibaar reagerend. Welbeschouwd gaat het overigens maar om twee soorten thema's, de materiële en de immateriële.

Materiële waarden

Het materiële is voor hem het gemakkelijkst. Hoeveel geld krijgt iedereen erbij? En hoe is dat verdeeld, zodat iedereen een beetje tevreden is, zo vlak voor de verkiezingen? Krijgen alle groepen uit de bevolking even veel, of zijn er groepen die achterblijven? Eén ding is wel duidelijk uit alle cijfers. De eenverdieners krijgen er ongeveer het minst bij, dus zij raken verder op achterstand. Maar de minister-president kan het gemakkelijk uitleggen. Dat heeft gewoon te maken met het feit dat deze regering,

evenals de voorgaande kabinetten, inzet op arbeidsparticipatie door iedereen. En ja, daar past de keuze voor zorg en onbetaald werk nu eenmaal niet in.

Zou Rutte beseffen dat zijn materiële benadering inmiddels op het immateriële vlak is terechtgekomen? Immers, hier gaat het over keuzes van ouders, keuzes van gezinnen, keuzes voor zorg in het gezin en voor mantelzorg in de omgeving. Maar daar gaat hij rustig aan voorbij. En hij is er uiteindelijk ook niet op aanspreekbaar. Als hem voor de voeten geworpen wordt dat we toch op weg zijn naar een participatiesamenleving, is zijn reactie: daar doen we ook veel aan, zoals de participatiewet. Maar minister-president, dat is juist een wet die alleen gaat over betaald werk!

Immateriële waarden

Als de materiële discussies al uitlopen op een moeizame discussie, hoe zal dat dan met de immateriële kwesties gaan? Welnu, die komen ook aan de orde. De minister-president spreekt over veiligheid, over vrijheid, over vluchtelingen. Bij deze

onderwerpen gaat het volgens hem om de democratische waarden en normen. Dat is een vreemde aanduiding. Als onze waarden en normen democratisch zouden zijn, hoe noemen we die waarden dan in een niet-democratisch land? Sterker nog, als de waarden in zichzelf democratisch zouden zijn, hoe worden ze dan gevormd en vastgesteld? Want dan worden ze immers net zo beweeglijk als de kiezers. De voorbeelden vanuit de geschiedenis liggen voor het oprapen. Als waarden worden bepaald op basis van de helft plus één van de stemmen, dan loopt de samenleving grote risico's. Hoezeer de democratie als staatsvorm ook is toe te juichen, die fout moeten we niet maken. Neem bijvoorbeeld een waarde als vrijheid. Welke vrijheid bedoelen we dan? Die van de minister-president, die vrijheid linkt aan zijn liberale stokpaardjes? Of die van Pechtold (D66), die zijn vrijheid zoekt in ongebreidelde zelfontplooiing? Of die van Wilders (PVV), die zich pas vrij voelt als alle grenzen dicht gaan? In dat geval wordt vrijheid een waarde die na de komende verkiezingen een totaal andere invulling kan krijgen. Stel dat de PVV een regering zou gaan vormen met enkele verdwaalde partijen, dan zou een hek om onze vrijheid komen te staan. Maar als D66 het voor het zeggen krijgt, dan wordt de vrijheid gekoppeld aan het autonomie-denken: ni Dieu ni maître. Geen God en geen meester.

Of neem een andere waarde die door de minister-president is genoemd, de veiligheid. Wat is eigenlijk 'veilig'? Zijn we veilig als we een sterk leger hebben, als we de terroristen in beeld hebben? Is er veiligheid te vinden bij een sterke politiemacht? Veiligheid die maakbaar is? Of neem het woordje 'vrede'. Dat is een belangrijke waarde. Maar is vrede alleen horizontaal van belang, of zou onze samenleving ook nog gebaat zijn bij de vrede die alle verstand te boven gaat (naar Fil. 4:7)?

Vaste waarden

Kortom, als we uitgaan van de democratische invulling van de waarden, dan gaat het mis. Waarden en normen bezitten een heel andere status. Zij vormen het fundament, waarop de democratie gebouwd zou moeten worden. Waarden en normen hebben een vaste basis nodig met een universele betekenis. Alle reden dus om de waarden te verankeren in het Woord van God. Daar is de basis voor samen leven. Dat biedt werkelijke vrijheid, veiligheid in geborgenheid, vrede met God.

Pastoraat in de praktijk [3]

‘Het kan verkeren’

Het kan verkeren en ik kan het maar niet verklaren. Ik kom bij hoog-bekeerde mensen in eigen waarneming en krijg er geen woord uit, zowel niet van hen als bij mijzelf vandaan. Tegelijkertijd ontmoet ik op een andere plaats diep onbekeerde mensen in zichzelf, voor wie het in de beleving niet meer kan, maar waar het Woord openvalt en er vrijmoedigheid bij God vandaan komt om te wijzen op het Lam van God Dat de zonde der wereld wegneemt. Zoveel vrijmoedigheid zelfs dat je ook zelf opnieuw verwonderd staat van de ruimte en de gewilligheid die er bij God in Christus vandaan is.

ds. H. Hofman,
Kalamazoo (VS)

Ik ontmoet avondmaalgangers die niet spreken over Christus, Zijn Naam niet noemen, van het plaatsmakende werk van en voor de Middelaar zwijgen, maar toch aan de tafel verschijnen en Hem zo menen te belijden.

‘Ik ontmoet avondmaalgangers die niet spreken over Christus, maar toch aan de tafel verschijnen.’

Tegelijkertijd ontmoet ik mensen die niet aangaan omdat zij niet kunnen, terwijl zij in hun spraak verraden dat ze geen vreemdeling zijn van de genade die in Christus te vinden is. Sterker nog, Hij is de kracht van hunne kracht, en Zijn vrije gunst wordt de ere toegebracht. De prediker zegt: ‘Ik heb knechten te paard gezien

en vorsten, gaande als knechten over de aarde.’ Dit is uiteraard niet bedoeld om het niet-gebruiken van het sacrament goed te keuren. Wel om te laten zien dat ik het soms niet meer begrijp.

Ik ontmoet kerkgangers die werelds ter kerke gaan, en wereldse mensen die kerks ter kerke gaan. Ik spreek met kerkmensen over het weer en de warmte, en met onkerkelijke mensen over God en Zijn dienst. Een onkerkelijke is geboeid door de preek en stelt diepe en gerichte vragen. Anderen die ermee zijn opgegroeid, geboren-op-het-erf-van, gedoopt, gecatechiseerd, erin onderwezen begrijpen de preek niet meer. De niet-begrijpers begrijpen het, en de wel-begrijpers haken af.

Ik ontmoet mensen die van een efa gerst, op het veld van Boaz bijeen vergaderd, hun zaligheid hebben gemaakt en hard werken om zélf die efa op z’n tijd aan en op te vullen. Maar het verschil tussen een efa gerst en wat er nog meer moet gebeuren om in Israël ingelijfd te worden, is onontgonnen terrein. Tegelijkertijd ontmoet ik mensen die regelmatig met een efa gerst naar huis mogen, en er maar geen rust in kunnen vinden.

Het nietige en geringe blijkt groot te zijn voor God en dierbaar in Zijn oog.

Het kan verkeren. De verloren zoon lijkt in de ogen van velen de ongelukkige stumperd die het licht heeft gemist, terwijl de oudste zoon zalig wordt gesproken. De meerdere dient de mindere. Het grote en het opzienbarende blijkt vaak nietig, keert zich af en komt uiteindelijk om. Het nietige en geringe blijkt groot te zijn voor God en dierbaar in Zijn oog. Denk maar aan de Kananese vrouw. Wie zijn ziel verliezen zal om Mijntwil, die zal het behouden.

Schijnbare tegenstrijdigheden worden niet alleen verklaard vanuit het gelijknamige boekje van ds. J. Polyander, maar vanuit het Welbehagen waaruit het waarachtige genade-geloof opkomt, en waar God aan Zijn eer komt en het wonder van Zijn nederbuigende goedheid wordt beleefd. Zij bij wie dit beleving is geworden, spreken niet bij zichzelf vandaan, maar spreken de woorden en de genade Gods in Christus bij Hém vandaan. Dat is het verschil.

De Generale Synode 2016 [2]

‘De Bruidegom zal Zijn bruid hebben’, aldus ds. J.J. van Eckveld, bij het begin van de vergadering van de Generale Synode (GS) op donderdagmorgen 15 september. Hij spreekt een openingswoord naar aanleiding van Hooglied 2:8. Het welbehagen des Heeren zal door de hand van Christus gelukkig voortgaan.

ds. G.J.N. Moens,
Lisse, derde scriba

De Heere zal Zelf toebrengen uit alle natiën, geslachten, volken en talen naar Zijn welbehagen. Het zal een schare worden die niemand tellen kan. En dat is nu waar het ten diepste over gaat in het kerkelijk leven, ook op de Generale Synode, waar de rapporten besproken worden van de diverse deputaatschappen. Elk deputaatschap heeft een eigen aandachtsgebied en brengt rapport uit van de voortgang van het werk van de achterliggende drie jaar. Waar mogelijk wordt samengewerkt, zoals te zien is in het magazine "Zout". Het eerste exemplaar hiervan wordt tijdens de vergadering aan de voorzitter overhandigd door vertegenwoordigers van Evangelisatie en Zending.

Deputaatschap voor de Zending

Hierop volgt de bespreking van het verslag van het deputaat-

schap voor de Zending, verlevendigd door de inbreng van de afgevaardigden van de zendingskerken uit Nigeria en Papoea. Het is een ernstige zaak dat wij geen zendingspredikanten hebben. Het is het uitzien van zending en GS dat de nood van de verre naaste op het hart gebonden mag worden van predikanten, ambtsdragers en gemeenteleden. En ervaren mag worden: ‘Op uw noodgeschrei, deed Ik grote wonderen’.

Het is soms moeilijk te bepalen bij de gemeenten in wording op het zendingsveld, wat het goede moment is om ambtsdragers te verkiezen. Soms is het te vroeg en is er terugval met alle teleurstelling vandien. Dit is ook de ervaring van de broeders uit Papoea, die zelf ook zending bedrijven. Het vraagt wijsheid, voorzichtigheid en afhankelijkheid.

Eén van de predikanten uit Nigeria spreekt van het belang van de prediking van de Heidelberger Catechismus. Dit vond geregeld plaats in de beginperiode van hun zendingskerk, maar dit verslapt geleidelijk aan. Totdat de jeugd van de gemeente in de stad in aanraking kwam met pinksterkerken of kerken die het zogenaamde ‘welvaartsevangelie’ verkondigen. Dit gaf bij hen veel vragen.

Op dat moment realiseerde de kerk zich dat juist de kennis van de belijdenisgeschriften wezenlijk is in het onderwijs van de jeugd en van de gemeente in zijn geheel. Voor de predikanten was het een krachtig signaal om met ernst en duidelijkheid de Catechismus te gaan prediken. Dit bleef niet zonder vrucht.

Het belang van theologisch onderwijs -een wezenlijk aandachtspunt van ZGG- wordt onderstreept door de vergadering en beaamt door de broeders uit Nigeria en Papoea. In dit opzicht is het belangrijk dat het erfgoed van de Nadere Reformatie ook voor de zendingskerken ontsloten wordt. Digitaal zijn hier voor goede mogelijkheden.

Het zoeken naar een nieuw zendingsveld in Cambodja wordt door ds. W. Harinck toegelicht. De mogelijkheid om in het arme

Samen geknield begonnen

plattelandsgebied van dit zwaar getraumatiseerde land zendingswerk ter hand te nemen, vindt bijval. De zending ziet hier een taak en we geloven dat in de middelen voorzien zal worden.

Zo verstrikt de morgenzitting van de GS en mag op een goede wijze met elkaar dit werk van ZGG worden besproken.

Deputaatschap voor De Saambinder

Bij de bespreking van het deputaatschap voor De Saambinder wordt door de vergadering waardering uitgesproken voor het blad dat wekelijks in de bus valt. Het is naast meditatief, ook informerend en opiniërend. Dit leidt weleens tot reactie, zoals bij de artikelen over alternatieve geneeswijzen, maar dat is op zich niet erg. Het is goed als men erover nadenkt. Het voornemen is om in de nabije toekomst ook één bladzijde voor de jeugd te bestemmen.

Deputaatschap Kerk en Overheid

Van oudsher richt het deputaatschap Kerk en Overheid zich met name op de landelijke overheid, ook als het gaat om het waar- schuwen tegen datgene wat ingaat tegen Gods Woord. Het is een goede zaak, nu de verantwoordelijkheden steeds meer verschuiven naar de plaatselijke overheden, om ook daar de aandacht op te richten. Artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis blijft een onverkort artikel van onze geloofsbelijdenis. Pragmatisme mag niet over de belijdenis heengaan. Wat de vergadering betreft mag dit geluid vanuit Kerk en Overheid in meelevende zin wel doorklinken in de contacten met de partij, die de staatkundig gereformeerde beginselen voorstaat. Ook ligt hier een taak voor elke kerkenraad naar de plaatselijke politiek.

Zo verlopen de besprekingen in goede harmonie. In de pauzes mag er wel eens van hart tot hart met elkaar gesproken worden. Wie de Heere in Christus is voor een ellendig en arm volk. Dit wordt door- gaans niet in de verslagen vermeld, maar is er gelukkig wel.

We zijn niet meer zo gewend om te knielen in onze eredienst. In vergelijking met de roomse kerk is dat uiterst beperkt. De Reformatie heeft daar flink de bezem door gehaald. Bij de drie uitzonderingen hoort het neerknielen van een bruidspaar op hun trouwdag. Natuurlijk, alles kan een lege vorm worden en veruitwendigen. Toch blijft dit een plechtig moment, wanneer twee (jong)volwassenen samen neerknielen als kleine kinderen voor Gods aangezicht. Dan wordt er met en voor hen gebeden. Waarbij je als dienaar van het Woord nadrukkelijk hoopt en bidt, dat dit niet de eerste keer is, dat ze dit samen zo doen. En zeker niet de laatste keer! Samen geknield begonnen aan het huwelijksleven. Dat is iets wat toch nooit vergeten mag worden? Een gebeurtenis waaraan je elkaar ook moet (kunnen) herinneren. Opmerkelijk is, hoe de inleidende zin luidt, vóórdat ze neerknielen. Een zin, die gelukkig in de GBS-Bijbeluitgaven is teruggekeerd. Want het is echt een principieel gemis, wanneer die niet vermeld wordt. Waarom knielen we eerbiedig neer op onze trouwdag? 'Maar overmits we van onszelf niets goeds hebben, en alle goede gaven van Boven komen...', horen we ons godzalg voorgeslacht zeggen. Ze belijden daar dus twee dingen:

- Dat er van de twee (jong)gehuwden van zichzelf totaal geen verwachting is: we hebben werkelijk niets goeds van onszelf... Inderdaad, onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dat is wat, terwijl je vervuld bent met de beste voornemens en met een hart vol liefde en goede bedoelingen. Eigenlijk is het een schuldbelijdenis, die getuigt van zelfkennis.
- Maar er wordt wat aan toegevoegd: 'En nu, wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop, die is op U'. Waar moeten we nu en in de toekomst samen anders heen dan naar Boven? In onze onmogelijkheden, in onze armoede en kleinheid - daarom knielen we immers - blijft er maar één adres over: daar Boven is de Gever van alle goede gaven. Genadegaven voor hart en huis. Hij schenkt niet omdat we dat verdienen. Maar van jongs af aan hebben we het gehoord: 'Al wat u ontbreekt, schenk Ik, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig'.

We knielen, omdat we voor dit kindergebed nooit te klein en te nietig zijn. Wel te groot! We knielen, omdat we niet diep genoeg kunnen buigen in onze onwaardigheid. We knielen voor God en... elkaar. We knielen, omdat 'niets goeds hebben' persoonlijke schuld is voor God en voor elkaar. Nu en in de toekomst. En als je door de knieën gaat, als je kruipt en knielt, kun je niet (meer) struikelen. Denk daar eens over na. Zeker ook in de weerbarstige praktijk van elke dag binnen het huwelijks- en gezinsleven. Wanneer de sleur toeslaat, de zorgen zich vermeerderen, de liefde bekoelt of zelfs wegebt. Juist dan samen (weer) knielen, je hulpeloos en schuldig richten naar Boven. Waar anders heen? 'Doe uw mond wijd open, en zal Ik hem vervullen', staat er toch onberijmd in Psalm 81:11? Dan heb je geen mooi gebed. Dat hoeft ook niet. Want als je niet bidden kunt, mag je zuchten. En als je niet meer zuchten kunt, mag je naar Boven kijken. Maar dáár Boven moet je zijn! De genadetroon is immers niet leeg. Daar is er Eén verheerlijkt, Die niet tevergeefs op de bruiloft te Kana was. Hij spreekt toch de waarheid, wanneer Hij zegt: 'wat onmogelijk is bij de mensen, dat is mogelijk bij God'. Sta dan maar niet te snel op van uw knieën.

v. A.

Gezinsvorming, een teer onderwerp [3]

Vader en moeder worden

Het is altijd een heel bijzonder moment als het eerste kindje in een gezin geboren wordt. Bij de geboorte wordt ervaren dat niets zo van jezelf is als een eigen kind en tegelijk dat het een geschenk is. Dit zijn twee tegenstrijdige gevoelens op hetzelfde moment, die de blijdschap en verwondering zo groot maken.

ds. A. Schreuder,
Rijssen

Vader en moeder worden en nieuw leven in de armen houden, verootmoedigt. Direct worden de ouders overstelpt door gevoelens van liefde voor hun pas geboren kind. Dat maakt het wonder nog groter. En een wonder laat zich niet begrijpen. Vader en moeder worden is een geschenk van de Heere, Die de Schepper is van dit nieuwe leven.

Het geboortekaartje

Gelukkig als dit wonder ook tot uitdrukking komt op het geboortekaartje, dat dit kind uit Gods scheppende hand ontvangen is. Het geboortekaartje is een kennisgeving met een belijdenis van Wie we dit kind hebben ontvangen. Het zou heel tegenstrijdig zijn als er op het kaartje zou staan: wij hebben een kind genomen en... uit Gods hand ontvangen. De belijdenis dat God de Schepper is van dit leven betekent tegelijk dat Hij de Gever is. Dit sluit de gedachte van het 'nemen van kinderen' van onze kant uit.

De praktijk is dat de intense verwondering

gaandeweg afneemt als het leven weer zijn gewone gang neemt. Blijven we dan onze kinderen ook nog zien als van God gegeven panden?

Van Jakob lezen we dat hij, als hij terugkeert uit Padan-Aram met zijn gezin, Ezau ontmoet. In Genesis 33:5 vraagt Ezau: 'Wie zijn dezen bij u?' Jakob geeft in hetzelfde vers als antwoord: 'de kinderen die God uw knecht genadiglijk verleend heeft'.

Met het kind voor Gods aangezicht

Het is altijd een ontroerend moment als ouders hun kind ten doop houden in het midden van de gemeente. De Drie-enige God wil als de God van het Verbond Zijn Naam verbinden aan de naam van het kind. De Heere heeft dit kind apart gezet en voorafgaande aan de doop wordt gebeden of de Heilige Geest dit kind uit grondeloze barmhartigheid wil inlijven in Christus. Dat is de wedergeboorte, opdat het kind eenmaal zonder verschrikken en getroost zal kunnen verschijnen voor de rechterstoel.

We horen in het dankgebed onze vaders, in die tijd van vervolgingen en grote kindersterfte, belijden dat ze nergens anders met hun kinderen heen kunnen dan ze voor tijd en eeuwigheid toe te vertrouwen aan de Heere.

Ziende op de bange tijd viert niet de boventoon van 'wat moet dit kind allemaal gaan meemaken en wat zal er van dit kind terechtkomen', maar wel de beleving dat dit kind alleen geborgen is als de Heere Zijn zorgende hand over dit kind uitstrekt. Wat is deze belijdenis voor ons een beschamende les en aansporing om op de Heere ons vertrouwen te stellen in de opvoeding.

Geboorte tweede kind

Als opnieuw de kinderzegen wordt ontvangen, is er dezelfde verwondering als bij het eerste kind. Tegelijk doen de ouders de ontdekking dat je van een tweede kind net zoveel houdt als van het eerste. Het is nog altijd waar wat vroeger gezegd werd: ieder kind brengt zijn liefde en plek mee.

Wat heeft de Heere alles wonderlijk in de schepping gelegd; een kind schenken en daarbij ook vanaf het eerste begin liefde voor dit kind leggen in de harten van de ouders.

En als er meer kinderen komen...

Het is een ervaring die alle ouders met meer dan twee kinderen opdoen, dat de liefde tot een kind totaal niet afhankelijk is van de rangorde die een kind in het gezin inneemt. Ouders blijken van ieder kind evenveel te (kunnen) houden! De tijd en aandacht moeten wel verdeeld worden onder de kinderen, maar de liefde duidelijk niet.

Het is ook heel bijzonder dat kinderen nooit behoeven te leren hoe ze van een nieuw broertje of zusje moeten houden. Dat gaat vanzelf, omdat de Heere dat zo wonderlijk heeft gemaakt. Wat is het mooi als je zo een jong gezin met opgroeiende kinderen waarneemt waar liefde en geborgenheid is met en onder elkaar.

Tegelijk komen bij kraambezoek, soms schuchter, de vragen waar ouders mee worstelen nu hun gezin zo groot is geworden. Dan vertellen de ouders vaak van hun pijn en het verdriet omdat ze vanuit de omgeving veel onbegrip ervaren. De omgeving, de wereld maar ook kerkleden, vinden dat het gezin onderhand wel groot genoeg is. In de volgende artikelen gaan we er nader op in wat er dan zoal doorworsteld wordt door ouders.

(wordt vervolgd)

...uit *Uw grondeloze barmhartigheid...*

De orde des heils [4]

Het geloof

De volgende schakel in de orde des heils is het geloof. Deze schakel is onlosmakelijk verbonden aan de schakel van de wedergeboorte en de roeping. Als de eerste twee schakels ontbreken, kan de derde schakel er ook niet zijn.

ds. A. Schot,
Nunspeet

Het is misleidend om op te roepen tot geloof en te zwijgen over de wedergeboorte. De Heere Jezus houdt in het gesprek met Nicodémus ook deze orde aan: eerst wedergeboorte en daarna geloof.

Van wie komt het geloof? Het geloof is een gave Gods. De Heilige Geest is de Werkmeester. Geen enkel natuurlijk mens heeft het vermogen om te geloven. Zomin als een dode kan horen, kan een ongelovige geloven. In de wedergeboorte wordt het geloof in het hart geplant.

Planting en oefening

Comrie onderscheidt tussen de planting van het geloof en de oefeningen van het geloof. Het is inderdaad voluit Bijbels om onderscheid te maken tussen het geloof en het geloven. De Heere Jezus sprak tot Simon Petrus: 'Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoude'. Het gebed van Christus wordt altijd verhoord. Het geloven van Petrus heeft wel opgehouden. De verloochening was geen geloofsdaad. Maar het geloof van Petrus heeft niet opgehouden.

De planting van het geloof legt een band met Christus. Die band is onbreekbaar, ook als de oefening van het geloof niet functioneert. Het is dus ook misleidend om het geloof op te laten gaan in de daad. Daar begint het niet mee. En als de daad ontbreekt, verliest men het geloof nog niet. Thomas wordt nooit meer een ongelovige, ook niet als hij ongelovig is in de stand van het leven.

Het geloof draagt vrucht. Die vrucht is niet bij alle gelovigen even groot. De één dertig-, de ander zestig- en een derde honderd-voud. Een geloof zonder vrucht is een dood geloof.

Van de geloofsoefening hangt niet de zaligheid af, maar wel de troost. Het geloof gaat ook zeker geloven. Wat gelooft een gelovige? Velen zeggen: 'dat de zonden vergeven zijn'. Begint het daarmee? Zo staat het toch in Zondag 7 van de Heidelbergse Catechismus? Het gaat in Zondag 7 niet zozeer om de vraag wat een gelovige gelooft, maar wat een waar geloof is! Dus, wat zijn de vermogens van het zaligmakend geloof?

Dat geloofsvermogen bestaat uit kennen en vertrouwen. En dat vermogen is in staat om te geloven dat de zonden vergeven zijn. Maar begint het daarmee? Zoals een kind niet ineens al zijn vermogens kan gebruiken (daar is heel veel oefening voor nodig), kan ook een gelovige dit vermogen niet volledig gebruiken. De geloofskennis en het geloofsvertrouwen zijn aanvanke-lijk nog maar heel gering. Deze vermogens zullen geoefend moeten worden.

Onverbeterlijk

Een gelovige gaat het woord geloven dat

de Heilige Geest tot Zijn geloofsvermogen brengt. De Heilige Geest leert de wedergeborene eerst dat hij een zondaar is. Zo'n zondaar gaat geloven dat hij tegen God gezondigd heeft. De zonde wordt zonde en de schuld wordt schuld. Als het geloof dieper wordt geoefend, leert hij geloven dat hij onverbeterlijk is. Hij gaat geloven: 'Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven staat in het boek der wet om dat te doen'.

Deze zaken gelooft een ongelovige niet. Het geloof is dus nodig om de ellende te leren kennen. Dit is een heel belangrijk gegeven. Het is dus misleidend om de zondekennis en het plaatsmakend werk voor Christus geheel buiten het geestelijk leven te plaatsen. Velen gaan ervan uit dat we onze ellende al weten. Maar een onwedergeboren mens gelooft zijn ellende niet.

Door datzelfde geloof leert de Heere ook de weg der verlossing kennen. Daarin is het geloof ook onmisbaar. Comrie beschrijft in het "ABC des geloofs" geloofsdaden als: hongeren, dorsten, komen, kussen, verlaten, verwachten, enzovoort. In de oefening van het geloof brengt de Heilige Geest de gelovigen tot het welwezen des geloofs. Daarover spreekt Zondag 23 van de Heidelbergse Catechismus: 'Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben en een erfgenaam van het eeuwige leven!' Maar het is niet zo dat men pas een gelovige wordt als men dat mag geloven. Dit 'welwezen van het geloof' wordt ook wel 'de verzekering van het geloof' genoemd. Het welwezen van het geloof is het geloof in zijn grijpte vrucht.

Vrucht dragen

Het geloof draagt vrucht. Die vrucht is niet bij alle gelovigen even groot. De één dertig-, de ander zestig- en een derde honderdvoud. Een geloof zonder vrucht is een dood geloof. De volgende keer hopen we stil te staan bij de bekering als vrucht van het geloof.

Bezit u het geloof? Het geloof is absoluut noodzakelijk: 'Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen, want die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken'. Dat mag onze nood wel zijn. Beproeft uzelf of gij in het geloof zijt.

(wordt vervolgd)

25 jaar Ron en Helèn Bal

Bibliothecaris, gastheer, cateraar, gids, conciërge, sfeermaker, veilingmeester, telefonist, organisator, praatpaal, administrateur, huisvader, echtgenoot, ouderling... en dat alles op een paar honderd vierkante meter.

ds. H.A. van Zetten,
Benthuizen

Uvraagt zich af over welke duizendpoot het hier gaat. We hebben het over Ron Bal, getrouwd met Helèn. Samen zijn ze 25 jaar verbonden aan de Theologische School in Rotterdam. Op verzoek van de redactie willen we hen eens in het zonnetje zetten. We mogen gerust zeggen dat Ron en Helèn met hun kinderen zich bevinden aan de Boezem van ons kerkverband: hier klopt het hart. De Boezemsingel is een centrale en historische plek voor onze Gereformeerde Gemeenten. In de vitrinekast van de studiezaal liggen dan ook allerlei attributen uitgestald die ruiken naar een erfenis van eeuwen: eerste drukken van oude theologie, een aantekeningenschrift van ds. G.H. Kersten, een agenda van J.C. Philpot, een origineel exemplaar van de eerste "Saambinder". Nee, het zijn geen relikwieën, maar met liefde gekoesterde voorwerpen die herinneringen wakker maken en weemoed kunnen oproepen.

Kostbaar en kostelijk

Wanneer u dan de ruimte daar achter be-

treedt, wordt u echt stil van de duizenden boeken; vele perkamenten, werken die zowel 'kostbaar' als 'kostelijk' zijn, terecht behandeld met de fluwelen handschoen van onze bibliothecaris, dhr. Bal. Hij is het immers die binnengekomen boeken met liefde ontvangt, sorteert, klaarmaakt en registreert voor de bibliotheek of apart zet ten behoeve van de eerstvolgende veiling voor studenten.

Zo'n boekenveiling voor studenten is een belevenis op zich. Ron is dan ineens weer veilingmeester. Hij doet dat met verve, met kennis van zaken en met een vaderlijk oog voor de studenten die het gevaar lopen met een schrale oogst naar huis te gaan.

De Theologische School is aan de voorzijde gelegen aan de Boezemsingel. Dat Boezemwater laat zich natuurlijk niet vergelijken met de Theems (Westminster) of de Rhône en het Meer van Genève (Calvijn), maar opmerkelijk is het wel dat ook onze School zich in de nabijheid van water bevindt. Fijn voor het kinderrijke gezin Bal; de levendige spruiten van de familie Bal

hebben 's winters een heuse schaatsbaan voor hun eigen deur.

De School aan de Boezemsingel is in veler beeldvorming met enige geheimzinnigheid omgeven. Voor Ron en Helèn is de school echter een open boek.

Over boeken gesproken: na die 25 jaar zou er wel een driedelige serie te schrijven zijn met "Memoires van een bibliothecaris". Over de attestdagen, de hartelijke blijdschap en verwondering bij het curatorium als er weer iemand mocht worden toegelaten, de oplopende spanning op de tentamen- en examendagen, de zeer levendige en gezellige ontlading tijdens de broodmaaltijd daarna, de broederlijke verbondenheid en hartelijkheid die wordt ervaren tijdens de jaarlijkse predikantenbijeenkomst.

Er is altijd een opgeruimde school, mede door een opgeruimde Ron Bal. Want Ron is bedeed met een vriendelijk, hulpvaardig en opgewekt karakter. Helèn staat hem trouw terzijde. Mooi om te zien hoe een van hun zonen inmiddels weer kostjer is van de Boezemsingelkerk.

Achter de schermen

Beste Ron en Helèn, jullie zijn altijd bezig achter de schermen, ten dienste van al die anderen. Nu staan jullie zelf eens in het zonnetje. Dit alles vanwege 25 jaar trouwe dienst.

Jullie zullen de eersten zijn om te zeggen dat de Heere Zelf jullie de kracht en gezondheid gegeven heeft om dit zeer verantwoordelijke werk te mogen doen. Het past ons als oud-student, mede namens alle (oud-)studenten, docenten, gebruikers van de bibliotheek, verenigingen en belijdeniscatechisanten die de school bezochten en een rondleiding kregen, ja namens ons hele kerkverband om jullie heel hartelijk te bedanken voor alles wat jullie mochten doen voor de Theologische School die ons lief is.

We wensen jullie toe nog lange jaren te mogen dienen op deze plaats en op deze wijze. Jullie dragen indirect bij aan het belangrijkste werk op aarde: de toebrengring van verloren en verkoren zondaren. Die zullen er komen, naar Gods vrije welbehagen. Ondanks al het menselijke; daarover is niets goeds te zeggen, daarover is verzoening nodig.

De Koning van Zijn Kerk heeft eenmaal gezegd tot Zijn discipelen: 'Zonder Mij kunt gij niets doen'. Laat het daarom bij deze mijlpaal in jullie hart mogen zijn: Gode alleen de eer.

De Heere zegene jullie, samen met je kinderen en kleinkinderen.

Jubileum

Ds. J.W. Verweij 45 jaar predikant

Vanwege de meer centraal gelegen plaats vond de jubileumdienst van ds. J.W. Verweij plaats in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Zwijndrecht. Velen waren woensdag 21 september gekomen om van hun belangstelling blijk te geven.

Kerkenraad
Gereformeerde
Gemeente te Yerseke

Het was 15 september 2016 45 jaar geleden dat ds. Verweij tot predikant bevestigd werd in zijn eerste gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, door zijn onvergetelijke docent en leermeester ds. K. de Gier met de woorden uit Ezechiël 3:17: 'Mensenkind! Ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls; zo zult gij het Woord uit Mijn mond horen, en hen van Mijnentwege waarschuwen! Toen ging in vervulling wat ds. P. Honkoop sr. tijdens de bediening van de Heilige Doop op 30 mei 1937 aan de kleine Johan Wilhelm Verweij mocht geloven vanuit de tekst: 'Johannes is zijn naam', dat het gedoopte kind later predikant zou worden.

Op 23-jarige leeftijd werd de jonge militair, die er alles aan had gedaan om de Heere te ontlopen, stilgezet onder een preek over Mattheüs 3: de zuivering van de dorsvloer. Als kaf kwam hij uit de kerk en toen begon de strijd tussen licht en duisternis, tussen zonde en genade. In 1967 volgde toelating

tot het volgen van de lessen aan de Theologische School, waar hij in 1971 kandidaat werd gesteld.

Als een getrouwe wachter heeft ds. Verweij zes grote gemeenten gediend; onder opzien en bestrijding, maar ook met veel opening en zegen. Altijd weer vanuit de beleving; alzo spreekt de Heere. Dat gaf levenskracht en moed in de ambtelijke bediening, het dienen als uit kracht die God verleent. Zelf zegt ds. Verweij ervan: 'Het was Gods onuitsprekelijke trouw en genade, in de Zoon van Zijn liefde, Die zo'n zondaar verwaardigt tot het kinschap en het knechtschap'.

Begiftigd met een sterk gestel mocht de jubilaris, naast het dienen in de gemeenten, vele functies vervullen in het kerkelijk leven. In juli 2007 volgde het emeritaat vanuit de gemeente Yerseke. Nog iedere zondag mag ds. Verweij de gemeenten dienen als emeritus-predikant.

In de voorafsprake gewaagde ds. Verweij er van dat 45 jaar ambtelijke arbeid staat in het teken van veel tekort en gebrek aan zijn zijde, zowel persoonlijk als ambtelijk. De Heere is getrouw geweest voor een ontrouwe dienaar die een toonbeeld mag zijn van Gods lankmoedigheid en trouw. Daarom is het de hartelijke behoefte om af te wijzen van zichzelf en de Heere aan te prijzen als de Getrouwe en de volkomen en enige Bron van zaligheid.

De tekst voor de herdenkingsdienst was uit Jesaja 53:11a: 'Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden'. Het thema was: De arbeid en de verzadiging van de Knecht des Heeren, met twee punten: ten eerste: Zijn zielsarbeid en het tweede punt: Zijn zielsverzadiging.

De kanttekening bij deze tekst geeft onder meer aan dat Christus van de arbeid Zijner ziel vrucht (of Zijn lust) zal zien, waarbij verwezen wordt naar Psalm 22. Christus zal Zijn arbeid ten hoogste en tot Zijn genoegen volkomen genieten in het zaligen van verloren zondaren. Daarin worden de deugden van een drie-enig God verheerlijkt. De tekst bevat een wonderlijke diepte: Een drie-enig God werkzaam in het zaligen van zondaren. Dat wonder heeft eeuwigheidswaarde!

Na verklaring en een toepasselijk woord werd nog gezongen Psalm 68:10.

Na afloop van de dienst voerde ds. W. Silfhout het woord namens alle predikanten en gemeenten. Vanuit Psalm 71 wenst hij ds. en mevrouw Verweij, bij het klimmen van de jaren, Gods hulp en ondersteuning toe. Na een ernstig auto-ongeluk van ds. Verweij, een ernstige ziekte van zijn vrouw en ook in een weg van rouw heeft de Heere nog altijd ondersteund. Dan past wat Datheen uitdrukt in Psalm 89:8: 'Zo wij sterk zijn, daarvan hebt Gij alleen de eer'.

Tijdens een drukbezochte receptie werd het eerste exemplaar van de pas verschenen catechismusverklaring van ds. Verweij aan de jubilaris overhandigd.

Boekennieuws

"Alleen verder – in gesprek met weduwen", ds. J. Belder, uitg. De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 6278 5991, 104 blz.; € 9,95.

Alleen verder - in gesprek met weduwen

Weduwe worden, is een uiterst ingrijpende gebeurtenis. Ds. J. Belder heeft er over geschreven. Juist ook vanuit vele gesprekken die hij met weduwen had. Af en toe laat hij andere schrijvers aan het woord. Soms geeft hij treffende gedichten een passende plaats. Er wordt zorgvuldig geschreven over tere zaken. In verbondenheid en met betrokkenheid stelt hij allerlei zaken gevoelvol aan de orde.

Rouw is de keerzijde van liefde, zo lezen we. Een rouwende kan zich ontroostbaar waarnemen en niet weten hoe het verder moet. Er wordt ingegaan op leven met herinneringen. Er zijn vele benamingen en schema's bij rouw en rouwverwerking aangereikt. Collega Belder relateert dit wat. De werkelijkheid is zo persoonlijk en bij ieder anders. Soms is het verdriet een doolhof. Steeds ook wijst hij op het Woord en de onderwijzingen en vertroosting die de Heere verlenen kan en wil. Hij geeft ook aanwijzingen en soms, in voorzichtigheid, terechtwijzingen. Want ook met verdriet kan wel eens niet helemaal goed omgegaan worden. En mensen kunnen soms moeilijke vertroosters zijn; zelfs met Gods Woord in de mond. Denk aan de vrienden van Job.

Naast dit alles gaat de schrijver niet voorbij aan intens moeilijke en verdrietige onderwerpen. Wanneer iemand zichzelf... En wan-

neer een geliefde vermist is en nooit meer gevonden wordt. Wie zal zulke ontzaglijk verdrietige ervaringen peilen? Bij de Heere is een schuilplaats; dat moge Hijzelf doen ondervinden.

Het is een wonder wanneer de Heere wil helpen en gedenken. Daar mogen Zijn kinderen toch wel van weten, ook in tijden van rouw. En aan rouwenden die zich niet zo gauw een kind des Heeren durven noemen, wil de Heere dat ook wel betonen. Vanuit Gods Woord mag er de vaste overtuiging zijn dat God ieders levenseinde bepaalt. Dit laatste had mijns inziens wel iets meer aandacht kunnen krijgen.

Veel goeds over een teer onderwerp wordt hier aangereikt. Graag wil ik deze uitgave ter lezing aanbevelen aan rouwenden en ook aan hen die om hen heen staan. Er is veel herkenning en ook ter lering in te vinden.

ds. P. Mulder, Geldermalsen

"Stille overdenking", Mary Winslow; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2718 2; 142 blz.; € 14,90.

Stille overdenking

Het is wel jammer, maar de tijd van brieven schrijven lijkt voorbij. Een e-mail kan een brief niet vervangen, laat staan de nog vluchtiger vormen van sociale media. In de brieven van de Engelsman Huntington, van de Schot Rutherford, of van Mientje Vrijdag uit Rijssen vindt men veel van de gangen van Gods Kerk terug. Zulke mensen vertelden in stichtelijke brieven aan andere vromen hun geestelijke ervaringen, die tot op de dag van vandaag hun vruchten hebben.

Dat kan ook gezegd worden van de brieven van Mary Winslow (1774-1854). Onvermoeibaar schreef deze weduwe - met negen kinderen - aan familie en bekenden over zorgen en beproevingen, maar meer nog over Gods trouwe hulp in goede en kwade dagen en over de geestelijke zegeningen die ze ontvangen mocht. Het boek "Stille overdenking" bevat 98 brieven en briefjes die gaan over haar pelgrimstocht door dit leven en de geloofsoefeningen die ze ondervond op 'de school van de tegenspoed'. Want vele rampen waren haar lot, maar uit die alle redde haar de Heere, keer en op keer: 'Veel beproevingen, veel van de tucht van het verbond heb ik nodig gehad, en mijn hemelse Vader heeft mij de Vaderlijke roede niet onthouden. Terwijl de ene hand zwaar op mij drukte, heeft de andere mij ondersteund en overeind gehouden. Alles was in liefde bedoeld om mij te verootmoedigen, en om me

Hem te doen kennen, Wien te kennen het eeuwige leven is'.

Het zijn veel persoonlijke zaken waarover Winslow schrijft, over 'stille bezoeken van de hemel aan de aarde', over tranen die ze weent 'als ik door de straten loop', en over haar 'verkeren met Hem Die ons leven is'. De laatste brief in "Stille overdenking" werd na haar overlijden gevonden bij haar papieren. De brief was gericht aan haar kinderen. Voor enkele van haar kinderen had ze goede hoop. Over anderen was haar ziel zo vaak terneer geslagen geweest. Aan juist die kinderen schreef ze: 'Er gaat geen dag voorbij of ik breng jullie voor de Heere. Een ziel verloren, of een ziel behouden! Nog even, en ik ga heen. Mijn tijd is voorts kort. Jullie zullen niet lang meer een biddende moeder hebben: de hemel is mijn thuis. Zal ik jullie daar ontmoeten? Zal er één gemist worden? God verhoede het'.

J. van 't Hul, Lieren

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Aangenomen:

Naar Beekbergen,
ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid.

Beroepen:

Te Capelle aan den IJssel-Middelwatering,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Te Kapelle-Biezelinge,
ds. W. Visscher te Amersfoort;
Te Oudemirdum,
ds. A. Verschuure te Scherpenzeel (Gld);
Te Rotterdam-Alexanderpolder,
ds. J. IJsselstein te Kampen.

Bedankt:

Voor Barneveld-Zuid,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Voor Carterton (Nieuw-Zeeland),
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Voor Sioux Center (VS),
ds. C. Sonneveld te Krabbendijke;
Voor Urk,
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam.

DANKBETUIGING 45-JARIG AMBTSJUBILEUM

Het is ons, mijn vrouw en ik, een behoefte al-

len die op welke wijze ons feliciteerden met dit door Gods goedheid en genade beleefde feit te bedanken.

Wie zijn wij en behoorden wij te zijn, dat wij dit mochten beleven en gedenken. Loutere goedheid en genade die de Heere aan een onwaardige zondaar wilde bewijzen. Het is de vrucht van Zijn arbeid, Die wij in de herdenkingsdienst mochten gedenken.

Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden. Jesaja 55:11a. Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil. Psalm 115:1.

Die grote en getrouwe Koning heeft ons nog nooit beschaamd! Hij hield getrouw Zijn Woord!

Mevrouw en ds. Verweij

DOVENDIENST TE GOUDA

Op zaterdag 8 oktober hoopt ds. G. Clements voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2-b en begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIJSEN 2 SEPTEMBER 2016 IN NOORDERKERK RIJSEN

Bij toerbeurt opent ds. J. van Laar de vergadering op de gebruikelijke wijze. Gemeenereerd wordt het 45-jarig ambtsjubileum van ds. J.M. Kleppe. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. C.A. van Dieren, assessoren: ds. A. Schreuder en ds. J. van Laar, 1^e scriba: ouderling K.H. de Heer, 2^e scriba: ouderling F. van Toor, quaestor: ouderling Z. Klaasse.

De gemeente van Deventer heeft een punt ingediend inzake de veiligheid van digitale bestanden, e-mails en documenten. Ook wordt door hen een aantal adviezen hieromtrent gegeven. Desgevraagd heeft het Kerkelijk Bureau aangegeven dat een werkgroep zich over dit onderwerp buigt. Ook komt het op de komende Synode zijdelings aan de orde. Na bespreking wordt besloten dat de afgevaardigden naar de G.S. deze zorg zullen verwoorden als daar gelegenheid voor is. Bij stemming wordt F. van Toor voor een nieuwe periode gekozen als 2^e scriba.

De gemeente Enter wordt aangewezen als roepende kerk voor de volgende classisvergadering op 3 februari 2017. Ouderling J. Arends van de roepende kerk Enschede eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

F. van Toor, tweede scriba

Berichten

ZANGAVONDEN

Barendrecht

Psalmzangavond op zaterdag 15 oktober, aanvang: 19.30 uur, in kerkgebouw Zuiderhaven te Barendrecht, Ploegwei 1, m.m.v. organist Martin Weststrate. Leiding: ds. G.J. van Aalst. Collecte t.b.v. aflossing kerkbouwschuld.

Capelle aan den IJssel

Datheensamenzangavond op zaterdag 15 oktober, aanvang: 19.30 uur, in de Moriakerk te Capelle aan den IJssel-West. Opening,

meditatie en sluiting door ds. A. Moerkerken. Orgel: Pieter Heykoop. Collecte voor Adullam, Siloah en De Schutse.

Dordrecht

Concert op zaterdag 15 oktober, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Dordrecht, m.m.v. mannenkoor Elim uit 's-Gravenpolder en organist Cees van der Hart, de gemengde zangvereniging Vox Jubilans uit Waddinxveen en organist Marcel van de Ketterij. Entreprijs: volwassenen € 7,50 en kinderen t/m 12 jaar € 2,50, gezinskaart: € 20,- voor

twee volwassenen en drie kinderen. Spreker: dhr. J. Pons namens de JBGG. Collecte t.b.v. JBGG.

Gorinchem

Samenzangavond met bovenstem op zaterdag 15 oktober, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk in Gorinchem. Muzikale invulling door: André Nieuwkoop en de Betuwse bovenstemgroep. Meditatie door ds. J. van Rijswijk. Collecte t.b.v. Helpende Handen.

Zierikzee

Jubileumzangavond (met samenzang) op 15 oktober, aanvang: 19.30 uur, in de Nieuwe Kerk te Zierikzee, m.m.v. het 35 jaar bestaande Duivelands mannenkoor en enkele instrumentalisten. Leiding: ouderling Slin-

gerland van de Gereformeerde Gemeente te Oosterland.

REGIOAVOND VBBG TE DIRKSLAND

De Bond van Vrouwenverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten (VBBG) organiseert op dinsdag 12 oktober een regio-avond in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Dirksland, Mozartsingel 2. Spreker: ds. K. Boeder. Onderwerp: De doop, wat betekent dat? Leiding: ds. A. Verschuure. Aanvang: 19.30 uur. Belangstellenden zijn hartelijk welkom

VERKOPINGEN

Opheusden

Verkoping door de vrouwenvereniging Thuisfront te Opheusden op zaterdag 8 oktober, van 10.00-14.00 uur, in en om het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Reigerstraat 11. De opbrengst is voor Zending en Evangelisatie.

Rijssen

Verkoping door de vrouwenverenigingen Dorcas-Noord van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-Noord, op zaterdag 15 oktober, van 10.00-13.00 uur, in de Noorderkerk, Molenstalweg 19.

Veen

Verkoping door de vrouwenvereniging Lydia te Veen op zaterdag 15 oktober, van 9.30-14.30 uur, in en rond de kerk van de Gereformeerde Gemeente, Mussentiend 10. De opbrengst is t.b.v. Zending en Evangelisatie.

AFSCHEID KOSTERSECHTPAAR TE OUD-BEIJERLAND

Zaterdagmiddag 24 september was de gemeente bijeen in een bijzondere bijeenkomst om afscheid te nemen van het kostersechtpaar dhr. B.E. Engelen (82) en mevrouw G.A. Engelen-Visser (72).

Zevenendertig jaar lang heeft ons kostersechtpaar zeer getrouw invulling gegeven aan het kosterschap en zich buitengewoon ingezet voor de gemeente.

Deze middag kreeg een bijzondere wending toen de loco-burgemeester van Oud-Beijerland mevrouw D.M. van der Werf-Weeda het woord kreeg. Zij deelde mee dat het Zijne Koninklijke Hoogheid Koning Willem-Alexander heeft behaagd zowel de heer als mevrouw Engelen te benoemen tot lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Dhr. Engelen heeft zijn functie altijd vervuld naast zijn fulltime baan in de stomerijwereld. Naast het kosterschap heeft mevrouw Engelen gewerkt bij diverse zorginstellingen en zich ook als vrijwilligster ingezet bij deze organisaties.

Na afloop was er gelegenheid om het echtpaar te feliciteren en te bedanken, waarvan door velen gebruik gemaakt werd. De Heere gedenke hen beiden bij het klimmen der jaren.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Oud-Beijerland

OPEN PLAATSEN WOONVOORZIENING ESVELD TE BARNEVELD

In dit najaar start Stichting Woonvoorziening

Esveld een kleinschalige woonvoorziening in Barneveld voor reformatorische volwassenden met autisme en met een normale begaafdheid. De leeftijd van de jongeren varieert van 18 tot 25 jaar. Door de kleinschaligheid is het mogelijk op maat geleverde begeleiding te bieden aan jongeren die niet zelfstandig kunnen wonen.

De begeleiding die de jongeren krijgen, wordt geleverd door de Welkamp, een reformatorische organisatie die in Elspeet logeeropvang en semipermanente woonbegeleiding biedt.

Er is momenteel nog plaats voor 1 à 2 personen. In verband met de regiobinding ligt de voorkeur bij jongeren uit de regio Barneveld. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de voorzitter van Stichting Woonvoorziening Esveld, dhr. R. van de Beek, tel. 06-21283820, e-mail: voorzitter@stichtingesveld.nl

KERKHISTORISCHE WANDELINGEN IN MIDDELBURG

Kerkhistorische wandelingen in Middelburg met herinneringen aan ds. B. Smijtegelt op 20 en 22 oktober. Start vóór het oude Stadhuis op de Markt om 15.00 uur. De wandeling met gids voert langs oude kerken en hun bewogen geschiedenis. De opbrengst (vrijwillige bijdrage) is bestemd voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Groepen op afspraak.

Aanmelding: P.C. Beeke, tel. 0118-633828 / e-mail: p.c.beeke@kliksafe.nl.

Kerkdiensten

ZONDAG 9 OKTOBER 2016

Aagtekerke 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur stud. M. Blok; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en 18.30 uur stud. H.J. Agteresch; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. B. van der Heiden; Benthuizen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 15.00 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 10.00 uur (H.A.) ds. J. Driessen; Borssele 14.00 uur ds. A.J. de Waard;

Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Siilfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 17.00 uur ds. M.J. van Gelder; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.30 uur ds. J. Driessen; Deventer 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 14.30 uur ds. J. van Belzen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 19.00 uur ds. M. Joosse; Dordrecht 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Ede 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur stud. W. Mouw; Elspeet 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 (H.A.) en 16.00

uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 en 15.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Enter 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 18.30 uur stud. J.B. Huisman; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur ds. G.J. Baan; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.00 uur ds. L. Terlouw; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur ds. C. van Krimpen; Hoofddorp 18.30 uur stud. M. Blok; Hoogvliet 19.00 uur ds. H. Brons; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst;

Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. C. Harinck; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. C. van Ruitenburch en 16.30 uur ds. M. Karens; Kruidingen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Lelystad 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 18.00 uur stud. W. Mouw; Meliskerke 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 15.00 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Middelharnis 14.30 uur ds. K. Boeder; Mijdrecht 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur stud. J.B. Huisman; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. P. Mulder; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. G. Pater; Nijkerk 14.30 uur ds. A. Verschuure; Nisse 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nunspeet 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 17.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. M.H. Schot; Ouddorp 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Oude-Tonge 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Poederloijen 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Poortugaal 19.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Puttershoek 15.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Noord 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 15.30 uur stud. H.J. Agteresch; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 14.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. H. Paul en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Scherpenisse 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Sint Philipsland (zie Tholen); Sliedrecht 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. L. Blok; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur stud. J. de Kok; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 uur ds. M. Karens en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Wierden 15.00 uur ds. A. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. M. Mondria; Zeist 10.00 (H.D.)

en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.30 uur ds. M.H. Schot; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 11 OKTOBER 2016

Amersfoort 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. B. Labee; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rilland-Bath 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder.

WOENSDAG 12 OKTOBER 2016

Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. M. Karens; Berkenwoude 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Dordrecht 19.45 uur ds. K. Boeder; Hilversum 19.45 uur ds. B.J. van Boven; Krimpen a/d IJssel 13.15 uur (huw. bev.) ds. C. van Ruitenburch; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Lisse 15.00 uur (huw. bev.) ds. G.J.N. Moens; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. A. Verschuure; Nisse 19.30 uur ds. E. Bakker; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J. van Belzen; Opperdoes 19.30 uur ds. W. Silfhout; Ouddorp 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Poortvliet 19.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Puttershoek 19.30 uur ds. J. van Laar; Rhenen 14.15 uur (huw. bev.) ds. F. Mulder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. L. Terlouw; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Waardenburg 19.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Westzaan 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. A.P. Baaijens.

DONDERDAG 13 OKTOBER 2016

Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. C. Sonneveld; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Hoogeveen 19.30 uur ds. G. van Manen; Kamperland 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Meeuwen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Melissant 19.30

uur ds. A. Verschuure; Middelharnis 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Naaldwijk 19.45 uur ds. S. Maljaars; Nunspeet 19.00 uur (huw. bev.) ds. A. Schot; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. M. Karens; Rijssen-Zuid 13.45 uur (huw. bev.) ds. A. Schreuder; Sliedrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Spijkenisse 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; Zoetermeer 14.00 uur (huw. bev.) ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 19.45 uur ds. J. van Rijswijk.

VRIJDAG 14 OKTOBER 2016

's-Gravenpolder 14.30 uur (huw. bev.) ds. S.W. Janse; Lisse 13.30 uur (huw. bev.) ds. G.J.N. Moens; Nunspeet 14.00 uur (huw. bev.) ds. A. Schot; Ridderkerk-Slikkerveer 14.15 uur (huw. bev.) ds. B. van der Heiden; Zoetermeer 15.00 uur (huw. bev.) ds. G.W.S. Mulder.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 9 OKTOBER 2016

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

FACTUUR ABONNEMENTSGELD

Bij dit nummer van De Saambinder ontvangen de zelf-betalende abonnees een acceptgiro voor de betaling van het abonnementsgeld over de periode 1 oktober 2016 t/m 31 maart 2017. Het abonnementsgeld over deze periode bedraagt € 14,-. Bedragen boven de € 14,- worden bij de verwerking geboekt als overbetaling. Voor de vele overbetalingen die wij steeds mogen ontvangen zeggen wij u hartelijk dank! Zoals u weet, komt het positieve exploitatiesaldo van De Saambinder ten gunste van de Emerituskas.

Wilt u bij uw betaling gebruik maken van de reeds ontvangen acceptgiro en deze betaling a.u.b. **voor 27 oktober 2016** uitvoeren? Met een tijdige betaling helpt u ons heel erg. Er zijn meer dan 20.000 abonnees en het versturen van betalingsherinneringen kost tijd en geld!

Mocht de acceptgiro in het ongereede zijn geraakt, wilt u dan a.u.b. contact opnemen met de abonnementsadministratie van De Saambinder, tel.nr. 0348 - 48 99 00 of saambinder@cbgg.nl. **Betalingen zonder betalingskenmerk kunnen nl. niet worden verwerkt.**

Indien u via automatische overschrijving of via internetbankieren betaalt, wilt u dan ervoor zorgen dat de betaling wordt overgemaakt naar IBAN: NL11INGB0000064327 t.n.v. De Saambinder te Woerden onder vermelding van het betalingskenmerk en/of het debiteurnummer?

L.J. Goud, Penningmeester Deputaatschap De Saambinder

Te koop: ELSPEET, 5 pers. vakantiehuisje. Nabij onze boerderij, op ons rustige vakantieoord met 10 vaste standplaatsen waarop zowel gezinnen met kinderen alsook senioren met genot verblijven, mogen wij u dit zeer goed onderhouden en rustig gelegen vakantiehuisje aanbieden aan de rand van bos en heidevelden.
Tel. 06-30441531.

Stijlvolle rouw-/gelegenheidsjurkjes
kindergelegenheidskleding.nl

Refojobs REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATORISCHE WERKGEVERS

Technisch Operationeel Manager • WPS • De Lier

Medew. timmerfabriek • Waaijberg Houtbewerking • Harskamp

Communicatiemedewerker • Bijzondere Noden • Woerden

Verzorgende IG • SVRO • Barneveld

Stagiair(e)s • Driestar Educatief • Gouda

Vacature aanmelden? info@refojobs.nl / (06) 8143 0157

PARTNERS

de
Laatste Eer.

Sprang-Capelle

Voor een stijl- en respectvolle begrafenis

Wij verzorgen Begrafenissen in de gehele regio en Het Land van Heusden en Altena

We zijn dag en nacht bereikbaar op: **0416 - 27 53 42**

Vrijblijvend kennismaken?
0416 - 27 97 96

www.laatste-eer.com

Te huur: 3 k.appartement met ruime zolder, eigen entree, inrit en berging, op goede lokatie in **Opheusden**, gem. Neder-Betuwe. Huurprijs € 850,00 per maand, geen servicekosten. Elektra, gas en water voor rekening huurder. Aanvaarding in overleg.
Inl.: 0488-481791.

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Voor iedere gelegenheid
www.Kleinkleding.nl
Bezoek onze winkels in
Sliedrecht - Zierikzee

**AMBACHTELIJKE
SLAGERIJ
BART ADRIAANSE**

Leuk geld verdienen voor uw goed doel, kerk of vereniging?
ROLLADE-/VLEES-/GOURMETACTIE!
Goede marge!
www.slagerijbartadriaanse.nl
of 06 18 67 07 31

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Te koop in een mooie en rustige wijk in Gorinchem op loopafstand v.d. Gomarusschool: ruime hoekwoning op 220m² grond. De woning heeft een kamer met open keuken, hal en toilet, 1e verdieping 4 slpk en badkamer, 2e verdieping zolderkamer. Goede isolatie en rolluiken etc. Ruime tuin op het zuidwesten met maximale privacy, grote stenen berging 6 x 3 m.
Vraagprijs: 209.000--.
Tel. 0183-620548 of 06-40776550.

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal
T **0318 - 526641**

Begrafenisverzorgers E info@phvanderleer.nl
P.H. van der Leer W www.phvanderleer.nl
G. Wegenaar 24 uur per dag bereikbaar

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorsch Psycholoog

 Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

**Ambtskleding
Kostuums en shirts op maat**

Klamar's
FASHION

's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.

**Advies aan huis mogelijk
Maak vrijblijvend een afspraak!**

Vanaf heden tijdelijk te huur: zomerhuis in Lunteren, eigen voorzieningen, 2 slaapkamers, mooie omgeving, centraal gelegen Ederveen/Ede. Voor inlichtingen:
06-53741104.

 E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Heel veel Aanbiedingen!
www.deroeboeken.nl
078-6124081

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonebloem.nl

Hollands grootste in klassieke stijlmeubelen!

BÉVÉ MEUBEL

Antwerpseweg 9, 2803 PB Gouda
Telefoon 0182-692111, www.beve-meubel.nl

GEZINSGIDS IS VERNIEUWD!

De GezinsGids staat iedere twee weken voor een moment van ontspanning en Bijbelse bezinning. Om deze inhoud nog beter te presenteren hebben we ons magazine vernieuwd.

Bestel een
gratis
proefnummer
voor uzelf én
voor een ander!

Deel (uit) en win!*

Laat ons gratis een nummer van de GezinsGids sturen naar uzelf, uw vrienden, familie en kennissen. **Daarmee kunt u mooie prijzen winnen én laat u iemand kennismaken met de vernieuwde GezinsGids.**

HOOFDPRIJS

Elektrische fiets
t.w.v. € 890,-
van Forza fietsen

Vakantiecheque

t.w.v. € 500,-
te besteden bij Casa
Familia Voorthuizen
Niet geldig tijdens bouwvak

Ballonvaart
voor 1 pers. door
Van Manen
keukens
t.w.v. € 159,-

4 waardebonnen
t.w.v. € 50,- te
besteden bij
Simons Kleding

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

simons

gezinsgids

IDENTITEIT VOOR NU

www.gezinsgids.nl | 030 230 35 00 | info@gezinsgids.nl | Loodsboot 8, 3991 CJ Houten

SMARTPHONES DE WERELD OP ZAK

Hoe ga ik er verstandig mee om? Deelnemers van oudercollectieven vertellen

HET LEVEN NA DE GROTE DAG

...OPENS MOET JE ALLES ZELF DOEN!
Plus: Hoe is het als je kinderen uitvliegen?

6 TIPS TEGEN STRESSETEN

Prinsjesdag 2016 in beeld
Zwaaien naar een glazen koets

* **Zo werkt het:** Laat ons op www.gezinsgids.nl of per telefoon of briefkaart weten naar wie we kosteloos een nummer van de GezinsGids mogen sturen. U kunt zoveel adressen opgeven als u wilt, sterker nog: hoe meer hoe beter! Op 15 november D.V. dienen alle adressen bij ons binnen te zijn. Daarna zullen we de winnaars selecteren.

BBV **Barneveldse Begraffenis Vereniging**

voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegraffenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Brand- en inbraak-
Telecommunicatie
Airconditioning
CV-onderhoud
AKTIE
bv

beveiliging
Elektra
Ventilatie
Loodgieter

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

Zorgboerderij **De Jachthoeve** o.a. bij verstandelijk handicap - psychische problematiek - burn-out.

ER ZIJN NOG PLAATSEN VRIJ!

De Jachthoeve is een nieuwe reformatorische zorgboerderij met fruitthof en boerderijwinkel in Wekerom.

Voor meer informatie en aanmelding
T 0318 590 560 of 06-49728182
E info@dejachthoeve.nl
I www.dejachthoeve.nl

Dorst
BEGRAFFENISVERZORGING

Voor het verzorgen van begrafenissen op Tholen, Sint Philipsland, Schouwen-Duiveland, Zuid-Beveland e.o.

U mag vrijblijvend informatie of een wilsbeschikking aanvragen.

Molenpad 4, 4696 BP Stavenisse | tel. 0166-697438
www.begraffenisverzorgingdorst.nl
(Wij verzorgen geen crematies.)

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

Begraffenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Waardenburg
0418 - 65 20 39

Werkendam
0183 - 70 10 17

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Melieste
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

www.begraffenisondernemingdejongh.nl

SHG al meer dan 35 jaar een begrip

SHG
Zonlicht Kinderziekenhuis Streekliefde

Kraamzorg
0187 - 48 91 73
B.g.g. 0342 - 49 21 55

Thuiszorg
0166 - 65 26 05

Maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 11.00 uur
Vrijdag ook van 19.00 tot 21.00 uur

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

OP DE VLUCHT

De oorlog in Syrië gaat onverminderd door. Velen vluchten naar Jordanië, op zoek naar een veilige plaats. In de stad Zarqa steunen we een opvangcentrum voor kwetsbare vrouwen en kinderen.

Help mee en bied hen een veilige ontmoetingsplaats:
IBAN NL52 INGB 0000 307447
t.n.v. noodhulp Jordanië

www.bijzonderenoden.nl/jordanie

bijzondere noden
handen van de kerk

Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden van de Gereformeerde Gemeenten

STEUN OPVANG VOOR SYRISCHE MOEDERS EN HUN KINDEREN IN JORDANIË

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

In verwachting?

Clënten waarderen ons met een 9,4

Onze kraamverzorgenden:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatische levensovertuiging

Voldoet dit aan je verwachting?
Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon TEGELOUTLET veel keuze, vanaf € 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkend advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

**IS DE DOOP
GELIJKTIJDIG DE
WEDERGEBOORTE?**

De Puriteinen en onze vaders leren anders!
Zie onze website www.svvhed.org voor informatie of bel 0345-58 08 10.
Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

STICHTING VRIENDEN VAN
HEIDELBERG & DORDRECHT

**begrafenisverzorging
Den Hollander**

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 055-5063639
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalings abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober); voor het buitenland: € 28,- per jaar + extra portokosten. Canada \$ 220,-; USA \$ 169,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
E purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

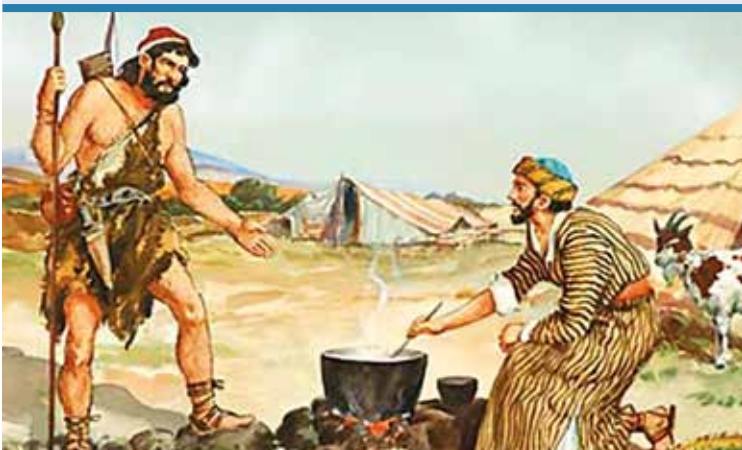
Ds. Labee over:

De plaats des berouws

Wat betekent de uitdrukking dat Ezau 'geen plaats des berouws' vond? Wat zocht hij tevergeefs?

Wie Ezau was

Na de galerij van geloofshelden als de wolk van getuigen in Hebreeën 11, klinkt de oproep tot volharding in de christelijke hoop en lijdzaamheid in de verdrukking. Paulus (de schrijver volgens onze Nederlandse Geloofsbelijdenis) doet dat in het twaalfde hoofdstuk met de bekende woorden: 'Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus (...)'. Met grote ernst waarschuwt hij tegen afval, hoerij en onheiligheid. Weer klinkt in deze brief een Oud-Testamentische naam, maar ditmaal zo anders als in het vorige hoofdstuk. Nu lezen we: 'Dat niet iemand zij een *hoereerder*, of een *onheilige*, gelijk Ezau...' (vers 16a). Aangrijpend hoe de zoon van Izak ons wordt voorgesteld. Ezau was veel op jacht en kwam zelden met lege handen thuis. Maar op zekere dag kwam hij thuis met twee Hethitische ofwel Kanaänitische vrouwen, Judith en Basmath. Dat was voor zijn beide Godvrezende ouders een bitterheid des geestes. Waarom? Ze brachten hun afgoden mee en behoorden tot de volken die de maat van de zonde vol hadden gemaakt; met name als het ging om het zevende gebod. Om zijn bedroefde ouders wat milder te stemmen nam Ezau nog maar een vrouw, een halve heidin, een Ismaëlitische met de naam Máhalath. Daarnaast was Ezau een *onheilige*, dat is iemand die een oppervlakkig, aards leven leidde, zonder God.

Wat Ezau deed

Dan lezen we wat hij deed: '...die om één spijze het recht van zijn eerstgeboorte weggaf' (vers 16b). Dat herinnert aan de bekende geschiedenis waarin we de wat berekenende aard van Jakob leren kennen en het onverschillige leven van Ezau. Het voorstel van Jakob vindt Ezau best. Hij zweert het zelfs als Jakob erom vraagt. Alsof hij daarmee zegt: 'ik ben zo moe en hongerig, 'k moet toch een keer sterven als het fout gaat tijdens de jacht of later. Wat heb ik aan zo'n belofte? Die interesseert me niet'. Ezau is het beeld van de consumptieve mens: laat ons eten en drinken en vrolijk zijn, morgen sterven wij. Gods belofte aan Adam, Noach, grootvader Abraham en vader Izak? Vijf minuten genot had hij liever dan de eeuwige zaligheid! Ons hart moest wel beven, want wie zijn wij en hoe richten wij ons leven in?

Waarover Ezau weende

Dan lijkt er verandering te komen. Er komt een 'daarna'! Vers 17 luidt: 'Want gij weet dat hij ook *daarna*, de zegening willende beërven, verworpen werd; want hij vond geen plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht'. Arme Ezau, hij wil wel bekeerd worden, maar de Heere wil het niet... Zult u/zul jij dat nooit zeggen of denken? Want dat is hier helemaal niet aan de orde! Ezau werd verworpen - schrijft Paulus - niet door de Heere maar door vader Izak! Ezau probeerde onder tranen te bewerken dat zijn vader berouw kreeg van de zegen en het allemaal teruggedraaide. Izak die juist deze zoon, Ezau, zo liefhad, heeft gevoeld dat dit van de Heere was. Dat hij niet terug kon! De kanttekening (nummer 46) legt helder uit dat Ezau verstoten werd 'namelijk van zijn vader Izak, ten aanzien van zijn eerste en geestelijke zegen, die Jakob nu in zijn bezit had'. Dit berouw was het dat Ezau met tranen zocht. Het doet denken aan Orpa die weende op de grens van Kanaän, maar terugging naar Moab. Aan buurman Gezeggelijk die met Christen (in de Christenreis) meeding en zelfs vroeg of ze niet wat harder konden lopen. Maar uiteindelijk ging hij terug naar stad Verderf. Ezau heeft nooit berouw over zijn misdaad gehad en daarover hete tranen van smart geschreid. Nooit de ware droefheid naar God gekend, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Zie toe, lezer dat niet iemand zij als Ezau....

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.